

Pelastustoimen palvelutasopäätös vuosille 2025-2026

Turvallisuuslautakunta 18.11.2024

6853/00.01.02.02/2024

Valmistelija

Pelastus- ja turvallisuuspalvelujen toimialajohtaja, pelastusjohtaja, Seppo Lokka, puh 040 359 7864

Pelastustoimen järjestämisestä säädetyn lain (613/2021) 3 §:n mukaan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutason tulee vastata kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia ja muita uhkia. Palvelutasoa määriteltäessä on otettava huomioon myös toiminta valmiuslain (1552/2011) 3 §:ssä tarkoitetuissa poikkeusoloissa ja niihin varautuminen.

Pelastustoimen palvelut on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

Edelleen pelastustoimen järjestämisestä säädetyn lain 6 §:n mukaisesti aluevaltuusto päättää pelastustoimen palvelutasosta. Palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon kansallisesti merkittävät riskit, selvittävä alueella esiintyvät uhkat ja arvioitava niistä aiheutuvat riskit sekä määriteltävä toiminnan tavoitteet, käytettävät voimavarat, tuotettavat palvelut ja niiden taso. Palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon myös pelastustoimen järjestämisestä säädetyn lain 8 §:ssä tarkoitettut valtioneuvoston vahvistamat valtakunnalliset strategiset tavoitteet. Päätökseen tulee myös sisältyä suunnitelma palvelutason kehittämisestä. Päätöksen tulee olla voimassa määräajan.

Hyvinvointialueen on tehtävä uusi palvelutasopäätös, jos uhkat, riskit tai valtioneuvoston vahvistamat strategiset tavoitteet muuttuvat oleellisesti.

Hyvinvointialueen on pyytännyt palvelutasopäätöksestä ennen sen hyväksymistä aluehallintoviraston lausunnon. Aluevaltuuston hyväksymä palvelutasopäätös on toimitettava aluehallintovirastolle.

Etelä-Savon hyvinvointialueen aluevaltuusto on päättänyt 17.06.2024 (§ 29) Etelä-Savon hyvinvointialueen talouden tasapainottamisesta vuosien 2025-2026 aikana ja samalla kohdentanut sopeutustavoitteen toimialoille. Pelastus- ja turvallisuuspalveluista säästetään maksimissaan 1.0 miljoonaa euroa vuosien 2025 ja 2026 aikana.

Pelastustoimen palvelutasopäätöksen valmistelussa on huomioitu aluevaltuuston asettama sopeuttamistavoite, jonka toteutuminen edellyttää onnettomuuksien ennaltaehkäisy palvelusta 2 htv:n ja pelastustoiminnan 11 htv:n vähentämistä. Palvelutasopäätösluonnos sisältää nämä muutokset.

Palvelutasopäätös on tehty aluehallintovirastojen laatimalle pohjalle ja siinä on salassa pidettäviä kohtia (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8). Pelastustoimen palvelutasopäätös on tehty siten, että hyvinvointialue pystyy vastaamaan sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, hyvinvointialueen asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta. Hyvinvointialue vastaa myös järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä, tuottamistavan valinnasta, tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta ja viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Pelastustoimen ja ensihoidon palvelut muodostavat hyvinvointialueen kokonaisuuden kiireellisten hälytystehtävien osalta, vaikka ne ovat erillisiä asioita ja niistä päätetään kummastakin erikseen. Pelastustoimen päätoimisen henkilöstön tuottamiin palveluihin on suunniteltu supistuksia Sulkavan ja Puumalan paloasemille. Tämä vaikuttaa ensihoidon palvelutuotantoon, koska palomiehet ovat olleet ko. paikkakunnilla osana moniammatillista ambulanssia ja siten on pystytty ylläpitämään 24/7 palvelua.

Etelä-Savossa pelastustoimen palvelujärjestelmän muodostaa päätoimisesta henkilöstö ja sopimuspalokuntien henkilöstö. Mikkeliissä, Savonlinnassa ja Pieksämäellä ensimmäinen pelastusryhmä muodostuu päätoimisesta henkilöstöstä (1+3 vahvuudella) ja pelastusjoukkueen muut ryhmät muodostuvat sopimuspalokuntien henkilöstöstä. Muilla paloasemilla pelastusryhmä muodostuu pääsääntöisesti sopimuspalokuntatoimintaan osallistuvasta henkilöstöstä ja

pelastusjoukkue puolestaan muodostetaan muiden paloasemien pelastusryhmistä. Pelastustoimen muiden paloasemien päätoimisen henkilöstön vahvuus voi vaihdella riskiaikojen ja muiden tekijöiden vaikutuksesta. Toimintaa ohjaa pelastuslaitoksen sisäinen ohje työvuorojen täydentämisestä. Hyvinvointialueen hallintosäännön 25 §:n mukaisesti toimialajohtaja päättää ohjeesta, jonka perusteella hyvinvointialueen konkreettinen palvelutuotanto toteutetaan palvelutasopäätöksen ja vuosittain vahvistetun talousarvion mukaisesti.

Pelastustoimen päätoimisen- ja sopimuspalokuntien henkilöstövoimavarojen mitoitus perustuu uhka- ja riskiarvioon. Tehokas pelastustoiminta edellyttää, että pelastusmuodostelmat saavuttavat onnettomuuskohteen riittävän nopeasti. Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika on aikaväli ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun vähintään neljän hengen vahvuinen pelastusryhmä aloittaa tehokkaan pelastustoiminnan. Tavoitteena on saavuttaa kohde vähintään 50 prosentissa tehtävistä riskiluokan määrittämässä ajassa. Pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen tarve mitoitetaan riskianalyysin yhteydessä tehdyn valtakunnallisen riskialuejaon sekä paikallisen tarkastelun perusteella. Sisäasianministeriön toimintavalmiuden suunnitteluohje määrittelee riskiruuduille toimintavalmiusajan, jossa pelastusmuodostelmat on oltava onnettomuuspaikalla hälytyksestä. Toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaan riskiruudut jaetaan I - IV-riskiluokkiin. (Sisäasianministeriön julkaisuja 21/2012)

Etelä-Savon hyvinvointialueen sopeuttamistoimiin liittyen on esitetty vähennyksiä myös Onnettomuuksien ennaltaehkäisyn resursseihin ja vähennys on noin 2 henkilötyövuotta. Pelastustoimen palvelutasopäätöksessä tämä on huomioitu niin, että onnettomuuksien ehkäisyn tehtäviin vuosittain käytettävää kokonaistyöpanosta on vähennetty 13 henkilötyövuodesta 11 henkilötyövuoteen. Tämä vaikuttaa käytännössä niin, että pelastustoimen valvontatyöhön käytettävissä oleva työpanos vähenee ja turvallisuusviestinnän vuositavoitetta on laskettu 15 %:sta 12 %:iin vuodessa suhteessa maakunnan väkilukuun. Tämän johdosta pelastustoimen valvontatyötä ohjaavaa valvontasuunnitelmaa ja turvallisuusviestintätyötä ohjaavaa turvallisuusviestintäsuunnitelmaa vuodelle 2025 on tarkasteltu uudelleen.

Turvallisuusviestintäsuunnitelman kautta kehitetään ja panostetaan entistä enemmän erilaisten sähköisten kanavien ja -menetelmien hyödyntämiseen. Lisäksi pyritään laajentamaan edelleen henkilöstön tehtävänkuvia niin, että turvallisuusviestintätöihin pystytään hyödyntämään aiempaa enemmän pelastustoiminnan henkilöstön ja sopimuspalokuntien työpanosta.

Valvontasuunnitelmaa ohjaa pelastuslaitosten kumppanuusverkoston yhteinen ohjeistus, sen puitteissa on tarkasteltu valvontakohteiden luokitusta ja valvontavälejä uudelleen. Lisäksi tullaan hyödyntämään aiempaa enemmän riskiperusteista arviointia kohteiden valvontavälejä määriteltäessä.

Kohteille, joiden oma turvallisuuskulttuuri on hyvällä tasolla ja turvallisuusasiat pysyvät kunnossa, määritellään pidempi valvontaväli riskit huomioiden.

Asuinrakennuksille ja vapaa-ajan asunnoille kohdistettavaa paloturvallisuuden itsearvioinnin prosessia kehitetään edelleen, jotta pystytään vähentämään siihen käytettävää henkilötyöpanosta. Prosessissa tullaan käyttämään jatkossa apuna palveluntarjoajaa. Se tulee säästämään työpanosta ja kustannuksia. Tekoälypohjaista robotiikkasovellusta kehitetään avuksi prosessiin kohteiden listausten muodostamiseen, kiinteistöjen omistajien osoitetietojen hakuun, palautuneiden itsearviointilomakkeiden kirjausten seulontaan sekä valvontasovellukseen tehtäviin kirjauksiin.

Kaikilla näillä toimilla saadaan vähennettyä tehtäviin käytettävää henkilötyöpanosta ja tehostettu onnettomuuksien ennaltaehkäisyn prosessia.

Etelä-Savon hyvinvointialueen kuntien lausunnoissa korostui huoli pelastustoimen palveluista ja säästöjen vaikutuksesta niihin.

Toimivalta

Hallintosääntö 12§

Eesitys:

Turvallisuuslautakunta

1. hyväksyy liitteenä olevan Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksen ja

2. lähettää palvelutasopäätöksen aluehallitukselle käsittelyyn.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös:

Tiedoksi